

İLÇELERDE BULUNAN MESLEK YÜKSEKOKULLARI VE İLÇE HALK KÜTÜPHANELERİ: KIRKLARELİ ÖRNEĞİNDE BİR İŞBİRLİĞİ ÖNERİSİ

Ahmet ALTAY

Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu, ahmet.altay@kirkklareli.edu.tr

Seda AKIN GÜRDAL

Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu, seda.akin@kirkklareli.edu.tr

Özet

Bu çalışmada, Kırklareli özelinde; ilçelerde bulunan meslek yüksekokullarındaki bölüm ve programlarla ilişkili kaynakların ilçedeki halk kütüphanelerinde bulunma düzeyleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın bir diğer amacı ise; meslek yüksekokulu öğrencilerinin halk kütüphanesine üyelik durumlarını tespit etmek ve kütüphanelerde meslek yüksekokulu öğrencilerine yönelik ne gibi çalışma ve faaliyetlerin gerçekleştirildiği sorularının cevabını bulmaktır. Bu kapsamda çalışmada öncelikle halk kütüphanesi ve meslek yüksekokulu kavramları irdelenmiş; ardından Kırklareli Üniversitesine bağlı meslek yüksekokullarının bulunduğu dört ilçede (Babaeski, Lüleburgaz, Pınarhisar, Vize) faaliyet gösteren ilçe halk kütüphanelerinin yöneticilerine anket ve tutum ölçeği uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda ise; ilçedeki halk kütüphanelerinin hizmet verdiği ilçede bulunan meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilere yönelik yeterli hizmet politikası geliştiremedikleri tespit edilmiş ve İlçe Halk Kütüphaneleri ile bu kütüphanelerin hizmet verdiği ilçelerde bulunan meslek yüksekokulları arasında bir işbirliği önerisi sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Meslek Yüksekokulları, Halk Kütüphaneleri, Kütüphane Kullanımı

GİRİŞ

Bir toplumda yaşayan kişiler arasında hiçbir ayırım gözetmeden onların eğitim, kültür ve bilgi gereksinimlerini karşılıksız olarak yerine getirmeyi ve boş zamanlarını değerlendirmeyi amaçlayan kurumlar(Keseroğlu, 1989) olan halk kütüphaneleri halka rehberlik etmek, bilgi vermek ve onları eğitmekle sorumludurlar (Jannert'ten Aktaran; Ersoy ve Yılmaz, 2009).

Günümüz modern dünyasında Halk kütüphaneleri, eğitimin her aşamasında başvurulan her yaştaki geniş halk kitlelerinin faydalanabildiği mekânlar konumundadır. Bir başka ifade ile Halk kütüphaneleri kullanıcıları, her yaş grubundan (okul öncesi yaşlarındaki çocuktan en yaşlı insanlara kadar), değişik eğitim seviyesinde, değişik becerilere sahip, farklı

engelli (duyuma, görme ve hareket özürü gibi) ve çeşitli ırk ve kültürdeki bireylerdir (Evans, 2000, s. 99; Futas, 1995, s. 245'den aktaran; Köprülü, 2006).

Halk kütüphanelerinin yukarıda sıralanan amaç ve işlevleri gerçekleştirebilmeleri için, hizmet verdikleri yörede yaşayan insanların gereksinimlerine uygun hizmet ve faaliyet politikaları geliştirmeleri gerekmektedir. İlçe halk kütüphaneleri için, hizmet verdikleri ilçedeki Meslek Yüksekokullarında öğrenim gören öğrenciler de son derece önemli ve özel hizmet politikaları geliştirilmesi gereken potansiyel kullanıcılarıdır.

Mesleki ve teknik eğitim veren Meslek Yüksekokulları geliştirmekte olan ekonomiler için büyük önem taşımaktadırlar. Zira nitelikli ve kalifiye iş gücünün önemi her geçen gün daha da arttığı günümüz dünyasında, nitelikli iş gücüne sahip olmanın yolu iyi planlanmış bir mesleki eğitimle mümkündür. Bu bağlamda sektörün ihtiyaçlarına cevap verebilen, çağın gerekliliğine uygun mesleki eğitim sistemi bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır (Utma, 2011). Ülkemizde meslek yüksekokulları, yeni bir kapasite oluşturarak, hem lisans programlarının önündeki yığılımları önlemek, hem artan yükseköğrenim talebini karşılayarak eğitim imkânlarını genişletmek, hem ülkemizin tarım, ticaret, sanayi, hizmet ve bilişim alanlarının değişen ve gelişen ihtiyaçlarına yanıt verecek kalifiye ara eleman ihtiyacını karşılamak üzere kurulmuşlardır. Meslek yüksekokullarının kuruluş amaçlarından birisi de bulunduğu yöreye sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda katkı sağlamaktır (Sarioğlu ve Uğur, 2011).

İlçelerde bulunan meslek yüksekokulları gerek şehir merkezine uzaklığından; gerekse faaliyet gösterdiği ilçenin sosyal, kültürel ve ekonomik yapısından kaynaklanan sebeplerden dolayı sorun ve sıkıntılar yaşamaktadır. Bu çalışmada ilçelerde bulunan meslek yüksekokullarının önemli sorunlarından birisi olan kütüphane sorunu üzerinde durulacaktır. İlçelerdeki meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrenciler okullarının şehir merkezine uzak olmasından dolayı Üniversite kütüphanesinden sınırlı olarak yararlanabilmektedirler. Bu okullarda okuyan öğrencilerin araştırma ve çalışmalarında ihtiyaç duydukları kaynakları ve okumak istedikleri kitapları temin edebilecekleri en yakın kütüphane ilçelerindeki halk kütüphaneleridir. Fakat ilçe halk kütüphanelerinde özellikle öğrencilerin mesleki gelişimlerine yönelik kaynakların çok az olmasından dolayı bu kütüphaneler meslek yüksekokulu öğrencileri tarafından yeterince kullanılamamaktadır.

AMAÇ VE YÖNTEM

Çalışmamızda Kırklareli Üniversitesi'ne bağlı faaliyet gösteren ilçe meslek yüksekokulları ve dört ilçedeki halk kütüphaneleri örneklem olarak seçilmiştir. Bu kapsamda Babaeski Meslek Yüksekokulu, Lüleburgaz Meslek Yüksekokulu, Pınarhisar Meslek Yüksekokulu ve Vize Meslek Yüksekokulu'ndaki bölüm ve programlar belirlenerek bu programlarla ilgili kaynakların ilçedeki halk kütüphanesinde bulunma oranları 4 ilçe halk kütüphanesinde yapılan anket çalışması ile tespit edilmeye çalışılmıştır. Anket çalışması ile ayrıca öğrencilerin ilçedeki halk kütüphanelerine üyelik durumlarının ve kütüphanelerde meslek yüksekokulu öğrencilerine yönelik gerçekleştirilen etkinlik ve faaliyetlerin düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Anket formları kütüphanelere bizzat gidilerek ve kütüphane sorumlularıyla birebir görüşülerek oluşturulmuştur.

BULGULAR

Tablo 1- Kırklareli'de Meslek Yüksekokulu Bulunan İlçelerin Nüfusu ve İlçelerdeki Meslek Yüksekokulundaki öğrenci sayısı

İLÇE ADI	NÜFUSU	MYO ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRENCİLERİ İLÇE NÜFUSUNA ORANI
Babaeski	27712	1417	% 5,1
Lüleburgaz	100412	2973	% 3
Pınarhisar	10463	799	% 7,6
Vize	12196	616	%5,1

Meslek yüksekokulunda okuyan öğrencilerin sayısı ilçe nüfusuyla karşılaştırıldığında bu okullarda öğrenim gören öğrencilerinin ilçe nüfusunun önemli bir kesimini oluşturduğunu söylenebilir. Bu öğrenciler ilçe için ekonomik ve sosyal açıdan önemli bir potansiyeli ifade etmektedir. ilçe halk kütüphaneleri açısından ise meslek yüksekokulu öğrencileri, potansiyel halk kütüphanesi kullanıcıları olarak değerlendirilmelidir. Bu bağlamda ilçelerdeki halk kütüphanelerinin meslek yüksekokulu öğrencilerine yönelik hizmet politikaları geliştirmesi kaçınılmazdır.

Tablo 2- Kırklareli’de Meslek Yüksekokulu Bulunan İlçelerdeki Kütüphanelerin Üye Sayısı ve Üye olan MYO öğrencisi Sayısı

KÜTÜPHANE ADI	ÜYE SAYISI	ÜYE OLAN MYO ÖĞRENCİ SAYISI
Babaeski İlçe Halk Kütüphanesi	829	40
Lüleburgaz İlçe Halk Kütüphanesi	3471	41
Pınarhisar İlçe Halk Kütüphanesi	851	32
Vize İlçe Halk Kütüphanesi	296	53

İlçe halk kütüphanelerinin üye sayıları ve üye olan meslek yüksek okulu incelendiğinde Meslek yüksek okulu öğrencilerinin kütüphane üyeliklerinin yetersiz olduğu görülmektedir. Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin kütüphane kullanım düzeylerine ilişkin yapılan başka bir çalışmada MYO öğrencilerinin yalnızca %8,2’sinin halk kütüphanesine üye oldukları ve öğrencilerin “Kütüphaneye gitmeme gerek yok aradığımı internette bulabiliyorum” ifadesine katılım düzeyinin %83,6 düzeyinde oldukları tespit edilmiştir.(Altay,Çakır ve Çakır, 2011) bu çalışmada ulaşılan sonuçlarla anketteki verilerin örtüşüğünü söylemek mümkündür.

Tablo 3- Kırklareli’de Meslek Yüksekokulu Bulunan İlçelerdeki Kütüphanelerin Kitap Sayısı ve MYO Müfredatına Uygun Kitap Sayısı

KÜTÜPHANE ADI	TOPLAM KİTAP SAYISI	MESLEK YÜKSEKOKULU MÜFREDATINA UYGUN KİTAP SAYISI
Babaeski	19230	-
Lüleburgaz	31208	32
Pınarhisar	9793	34
Vize	5507	198

Yukarıdaki verilerden bu ilçelerdeki halk kütüphanelerinin yayın seçim politikalarında meslek yüksekokullarının göz önünde bulundurulmadığı anlaşılmaktadır. Özellikle 1417

meslek yüksekokulu öğrencisinin bulunduğu Babaeski'nin halk kütüphanesinde öğrencilerin öğrenim gördükleri derslerle ilgili bir tek kitabın bile bulunmaması son derece düşündürücüdür. Tabloda dikkat çekici bir durum da Vize Halk Kütüphanesindeki MYO müfredatıyla ilişkin kitap sayısının oranının diğer kütüphanelere göre daha yüksek olmasıdır. Vize ilçe halk kütüphanesi diğer üç kütüphanenin aksine Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı bir kütüphane değildir. İlçe kaymakamlığına bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu kütüphanedeki yayınların satın alımı kütüphane sorumlusunun önerileriyle kaymakamlık tarafından gerçekleştirilmektedir. Buna bağlı olarak da Meslek Yüksekokullarına yönelik kitapların sayısı kütüphanede diğer ilçe halk kütüphanelerine göre daha fazla yer almaktadır. MYO öğrencilerine yönelik kitapların fazlalığı kütüphaneye üye olan MYO öğrenci sayısını da etkilemektedir. Nitekim (bkz. Tablo 2) vize ilçe halk kütüphanesine üye olan myo öğrencilerinin sayısı diğer kütüphanelere üye olan myo öğrencilerinin sayısına göre daha fazladır. Başka bir ifade ile Vize'deki MYO öğrencileri diğer ilçelerdeki öğrencilere göre daha çok halk kütüphanelerini kullanmaktadır.

Tablo 4- Kırklareli’de Meslek Yüksekokulu Bulunan İlçelerdeki Kütüphanelerin Personel Sayısı, Kütüphaneci Sayısı ve Kütüphane Yöneticisinin Ünvanı

KÜTÜPHANE ADI	PERSONEL SAYISI	KÜTÜPHANECİ SAYISI	YÖNETİCİNİN ÜNVANI
Babaeski İlçe Halk Kütüphanesi	1	-	Bilgisayar İşletmeni
Lüleburgaz İlçe Halk Kütüphanesi	4	1	Kütüphaneci
Pınarhisar İlçe Halk Kütüphanesi	1	-	Memur
Vize İlçe Halk Kütüphanesi	1	-	Yrd. Hizmetler

Kurumların personel sayısına bakıldığında ilçelerdeki kütüphanelerdeki büyük personel sıkıntısı yaşandığı görülmektedir. Kütüphanelerden biri müdürlük ikisi memurluk düzeyinde olan üç kütüphane tek personel ile faaliyetlerini yürütmeye çalışmaktadır. Lüleburgaz İlçe halk kütüphanesi müdürlüğü dışındaki hiçbir kütüphanede kütüphaneci çalışmamaktadır. Bu şartlar altında bu kütüphanelerin farklı politikalar geliştirmesi bir yana temel hizmetlerini yerine getirmesi bile çok zordur.

Tablo 5- İlçelerdeki Kütüphanelerin MYO Öğrencilerine Yönelik Faaliyet ve Çalışma Gerçekleştirme Durumu

KÜTÜPHANE ADI	EVET	HAYIR
Babaeski İlçe Halk Kütüphanesi Müd.		X
Lüleburgaz İlçe Halk Kütüphanesi Müd.		X
Pınarhisar İlçe Halk Kütüphanesi		X
Vize İlçe Halk Kütüphanesi		X

Yukarıdaki verilerden de anlaşılacağı üzere kütüphanelerin hiçbiri Myo öğrencilerine yönelik faaliyet ve çalışmalar gerçekleştirilmemektedir. Tablo-5’de de görüldüğü üzere bu kütüphanelerin bu personel sayısı ile Meslek Yüksekokulu öğrencilerine yönelik faaliyet ve çalışmalar gerçekleştirmeleri zor görülmektedir. Anket çalışması yapılırken yapılan mülakatta da Kütüphane yöneticileri Meslek Yüksekokullarına yönelik İşbirliği ve faaliyetlerin olmamasının sebebi olarak, Personel durumunun nitelik ve niceliği, Koleksiyonunun nitelik, nicelik ve çeşitliliği, Binanın Konumu ve durumu, Bütçe durumu, Teknik olanaklar vb. etkenleri gördüklerini belirtmişlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kırklareli Üniversitesine bağlı dört ilçe meslek yüksekokulu (Babaeski Meslek Yüksekokulu, Lüleburgaz Meslek Yüksekokulu, Pınarhisar Meslek Yüksekokulu ve Vize Meslek Yüksekokulu)’ndaki bölüm ve programlarla ilgili kaynakların ilçedeki halk kütüphanesinde bulunma düzeylerinin tespit edilmesi ve myo öğrencilerinin halk kütüphanesine üyelik durumları ve kütüphanelerde meslek yüksekokulu öğrencilerine yönelik ne gibi etkinlik ve faaliyet gerçekleştirildiği sorularının cevaplanmaya çalışıldığı bu araştırmada elde edilen veriler kapsamında ulaşılan sonuçları şu şekilde sıralayabiliriz.

- Çalışma kapsamındaki dört ilçe halk kütüphanesi, hizmet verdiği ilçede bulunan meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilere yönelik yeterli hizmet politikaları geliştirememektedir.

- İlçelerdeki meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrenci sayısı ve kütüphanelerin üye sayıları göz önüne alındığında Halk Kütüphanelerine üye olan Meslek Yüksekokulu öğrenci sayısının çok yetersiz olduğu görülmektedir.
- Kütüphanelerde bulunan toplam kitap sayısı ile Meslek Yüksekokullarındaki derslerle ilgili kitap sayısı karşılaştırıldığında, Meslek Yüksekokullarına yönelik kitapların azlığı göze çarpmaktadır. Bu durum bu halk kütüphanelerinin yayın seçim politikalarında Meslek Yüksekokullarını göz ardı ettiklerini ortaya koymaktadır.
- Kütüphanelerdeki Meslek Yüksekokulları ile ilgili bulunan kitap sayısı ile Kütüphaneye üye olan Meslek Yüksekokulu öğrencisi sayısı arasında paralel bir ilişki bulunmaktadır. Örneğin Meslek Yüksekokulu müfredatına uygun en çok kitabın bulunduğu Vize İlçe Halk Kütüphanesi aynı zamanda en fazla Meslek Yüksekokulu öğrencisi üyesi bulunan halk kütüphanesidir.
- Dört kütüphanede de ciddi bir personel sıkıntısı olduğu görülmektedir. Birisi müdürlük statüsünde ikisi ise memurluk düzeyinde olan üç kütüphane tek personel ile faaliyetlerini yürütmeye çalışmaktadır. Lüleburgaz İlçe halk kütüphanesi müdürlüğü dışındaki hiçbir kütüphanede kütüphaneci çalışmamaktadır. Bu şartlar altında bu kütüphanelerin farklı politikalar geliştirmesi bir yana zorunlu hizmetlerini yerine getirmesi bile çok zordur.
- Çalışma kapsamındaki kütüphanelerin hiçbiri Meslek Yüksekokullarına yönelik işbirliği ve çalışma gerçekleştirilmemektedir. Kütüphane yöneticileri Meslek Yüksekokullarına yönelik İşbirliği ve faaliyetlerin olmamasının sebebi olarak, Personel durumunun nitelik ve niceliği, Koleksiyonunun nitelik, nicelik ve çeşitliliği, Binanın Konumu ve durumu, Bütçe durumu, Teknik olanaklar vb. etkenleri gördüklerini belirtmişlerdir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar çerçevesinde şu öneriler geliştirilmiştir.

- Halk kütüphaneleri, Meslek yüksekokulları ile ortak gerçekleştirecekleri etkinlik ve oryantasyon programlarıyla öğrencilerin kütüphanelere olan ilgilerini ve kullanım oranlarını arttırabilirler.
- Halk kütüphaneleri kitap sağlama süreçlerinde, Meslek Yüksekokulunun ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak, öğrencilerin yararlanabilecekleri kaynakları dermesine dahil edebilir.

- Halk kütüphaneleri ve Meslek yüksekokulları arasında; kitap/materyalin alınması/yayın listesi oluşturma, Okumayı teşvik edici çalışmalar ve Kültürel etkinlikler(konferans/sergi/gösteri v.b) gibi alanlarda işbirliği yapılabilir.
- Meslek yüksekokullarının ders programlarına öğrencilerin halk kütüphanesi kullanma alışkanlıklarını geliştirebilecekleri seçmeli dersler eklenmeli.
- Öğretim elemanları öğrencileri okumaya ve dolayısıyla halk kütüphanelerine yönlendirici ödevler ve araştırma konuları verebilir.

Halk kütüphaneleri ve Meslek Yüksekokulları arasında gerçekleştirilecek işbirliği Kütüphane bilincinin yerleşmesi, Kütüphane kullanma alışkanlığının artması, Kütüphanenin gelişmesi, Okuma alışkanlığının artması ve Bilgiye erişim yollarının öğretilmesi gibi konularda önemli katkılar sağlayacaktır. Bu süreçte Halk kütüphanelerinin rolü ve yaklaşımı son derece önemlidir. Ancak en az halk kütüphaneleri kadar Meslek Yüksekokulu yönetimi ve bu okullarda görev yapan öğretim elemanlarına da önemli rol ve sorumluluklar düştüğü açıktır.

KAYNAKÇA

Altay, Ahmet, Gülay Çakır ve Ali Çakır. (2011). “Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı Öğrencilerinin Kitap Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma: Trakya Bölgesinde Yer Alan MYO’ları Örneği”, Adnan Menderes Üniversitesi, 2. Uluslararası 6. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu, 25-27 Mayıs 2011, Aydın

Keseroğlu, Hasan Sacit, Halk Kütüphanesi Politikası ve Türkiye Cumhuriyetinde Durum, TKD İstanbul Şubesi, İstanbul, 1989.

Köprülü, D. (2006). Halk Kütüphanelerinde Koleksiyon Seçimi. *Bilgi Dünyası*, 7(1), 77. S.78.

Sarioğlu, Sevtap ve Uğur Uğur, (2011) “Suşehri Meslek Yüksekokulu’nun İlçeye Sağladığı Ekonomik Katkılar: Bir Araştırma”, Adnan Menderes Üniversitesi, 2. Uluslararası 6. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu, 25-27 Mayıs 2011, Aydın.

Utma, Seçil, (2011) “Türkiye’de Meslek Yüksekokullarının Sorunları ve Çözüm Önerileri”, Adnan Menderes Üniversitesi, 2. Uluslararası 6. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu, 25-27 Mayıs 2011, Aydın.